

Mynd: Lars Laursen / Biofoto
/ Ritzau Scanpix

Fólk við kelidýrum liva longri

- Kelidýr gera, at mann ikki er púra einsamallur, og mann følir, at mann hevur eina ábyrgd fyri einari aðrari livandi veru, sigur Ingibjörg Mortensen, djóralækni

Pætur Hjalmar Evensson

pature@sosialurin.fo

Hundurin er besti vinurin hjá menniskjum, verður ofta tikið til. Fyri summi er hundurin sum ein eyka familjulimur, og hundurin fyllir sum heild nógv í familjumyndini.

At hundar kunnu gera undurverk er høvuðssøgan í seinasta Vikuskiftis Sosiali eitt prógv um. 23 ára gamla Jórunn Davidsen greiddi frá, hvussu ein hundur fekk hana burtúr tunglyndi og í roynd og vera bjargaði henni frá at taka lívið av sær sjálvari. At hon fekk ein hundahvølp fekk hana upp úr songini og gav henni mót uppá lívið aftur.

- At hava ábyrgd og kærleika fyri einum øðrum var tað, sum gjørdi mun fyri meg. Um eg ikki hevði tað gott, so hevði hann tað heldur ikki gott. At eg tók mær av honum gjørdi, at eg eisini tók mær av mær sjálvari, greiddi hon frá í Viku-

skiftis Sosialinum.

- Sorg og gleði fylgir við

Men hvussu kann ein hundur fáa so stóra ávirkan á lívið hjá okkum menniskjum? Vit spyrja á Djóralæknastovuni, hvat tey leggja merki til í teirra virksemi hesum viðvíkjandi.

Djóralæknarnir hjá Djóralæknastovni síggja dagliga, hvussu stóran týðning hundar hava fyri okkum menniskju.

- Vit síggja ta sorgina, sum fylgir við, tá hundurin er gamal, verður sjúkur og má avlívast. Vit síggja sjálvandi eisini gleðina, tá tað gongur væl, og mann fær loyst trupulleikan, so hundurin verður frískur aftur, fortelur Ingibjörg Mortensen, djóralækni.

Tá kelidýrið skal avlívast

Soleiðis er tað ikki bara við hundum, men eisini við øðrum kelidýrum, so sum kettum. Tá talan er um avlívast av einum kelidýri, er tað er øgiliga ym-

iskt frá fólk til fólk, hvussu eigararnir taka tað.

- Summi vilja ikki konfrontera og fara úr rúminum, meðan onnur vilja vera hjá djórinum allan vegin, sigur djóralæknin.

Serliga eru tað børn, ið kunnu vera kensluborin, tá kelidýrið, sum tey kanska eru uppvaksin við, má avlívast.

- Tað er ofta trupult, hvussu foreldur fyrhalda seg í støðuni, tá tað snýr seg um børn. Onkur ger kanska eina hvíta lygn um, at djórið er blivið burtur ella okkurt líknandi, sigur Ingibjörg Mortensen.

Ábyrgd og samvera

Djóralæknin vísir á, at kelidýr kunnu hava sera stóra ávirkan á lívsgóðskuna hjá eldri fólk.

- Mann sigur, at eldri fólk, sum hava kelidýr, liva longri og hava eitt ríkari lív, sigur hon og greiðir víðari frá, hví so er:

- Kelidýr gera, at mann ikki er púra einsamallur, og mann følir, at mann hevur eina ábyrgd fyri einari aðrari livandi veru. Hevur mann til dømis hund, so kemur mann jú út, tí mann er forpliktaður til javnan at fara út at ganga túr við honum og keypa mat til hann.

Tað vil siga, at eitt kelidýr kann geva innihald til gerandisdegin, sum er gott fyri sálarligu heilsuna. Samstundis snýr tað sum um ta sosialu vælveruna, tí mann hevur onkran rundan um seg allatíð. Hundurin er góður fyri krops-

Í Vikuskiftis Sosialinum (10. apríl) fortaldi 23 ára gamla Jórunn Davidsen um, hvussu hundur hennara fekk hana burtúr tunglyndi

ligu vælveruna í tí, at mann kemur út at røra seg, tá hundurin skal ganga túr.

Minkar um vandan fyri hjartasjúkum

Ein svensk kanning frá Uppsala Universiteti frá 2017 staðfestir, at hundar geva sínum eigara nøkur eyka liviár. Svenskir granskarar hava granskað í sambandinum millum at eiga ein hund og vandanum fyri hjartasjúkum hjá 3,4 milliónum svium í aldrinum 40 til 80 ár. Endamálið við kanningini var at finna út av, um munur er á vandanum fyri sjúku, um mann hevði hund ella ikki

- og úrslitini tosa fyri seg sjálvi.

Sambært kanningini fáa persónar, ið búgva einsamallir, mest burtúr at hava hund í heimi sínum. Hundurin minkar vandan fyri sjúku við einum triðgjarparti samanborið við persónar, ið búgva einsamallir uttan hund. Í einum heimi, har fleiri fólk búgva, er hundurin eisini orsök til eitt longri lív. Her minkar vandin fyri hjartasjúkum við 15 prosentum.

Fyritreitin fyri, at ein hundur ella annað kelidýr skal økja um lívsgóðskuna, er sjálvandi, at eigarin er glaður fyri djór.